

LATARÀNTULACEGA

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL / JAUME CABRÉ

Sobre la velocitat

Una novel·la, un poema o un relat solen merèixer una lectura reposada, com un passeig, i no una mena de cursa per poder estar més al dia de les moltes lectures que potser mai podrem fer, tot i que el principi sigui bo

IL·LUSTRACIÓ: GUILLEM CIFRÉ

Fa poc vaig llegir un llibre curiós d'Amos Oz: *La historia comienza*, publicat per Siruela. És un llibre que promet més del que dóna; però tot i així, ofereix moltes idees per a la reflexió. És una mostra de principis de novel·la i la reflexió consegüent que se'n deriva. Com que en algun dels meus llibres de reflexió he parlat dels principis i finals de les novel·les, em va captar la curiositat saber què deia Oz sobre la qüestió.

La tesi del llibre és que tot començament de relat sempre és una mena de contracte entre escriptor i lector. Les primeres planes, el primer paràgraf, la primera frase et fa una promesa. Després, cal complir-la o cal conculcar-la per raons poderoses que formen part, també, d'aquestes primeres pàgines, d'aquest primer paràgraf o de la primera frase.

Diu García Márquez que en el primer paràgraf d'una novel·la cal definir-ho tot: estructura, ritme, sintaxi, estil i, sobretot, to. I si pot ser, algun secret o alguna notícia interna dels personatges. L'he citat de memòria i potser invento coses: però ve a dir això. És absolutament cert. I quan has escrit unes quantes novel·les t'adones de la responsabilitat que suposa la primera pàgina. Una responsabilitat tan total que et fa quasi impossible (si no és que ets Mozart) escriure el començament al principi. És més lògic, quan ja has construït el relat, decidir quin serà el contracte que vols establir amb el lector, quines són les primeres paraules, la primera frase, el primer paràgraf, les pàgines inicials. És per això que no em puc estar, quan sóc en una llibreria, de tafanejar contractes, de llegir atentament els primer paràgrafs de llibres que no sé si m'interessen o no: si m'interessa el compromís que promet l'autor, me'l quedo. Després, no cal dir-ho, falta que compleixi la seva paraula. Si es dóna el cas que no, llavors és l'hora de les indignacions.

Tornem a Amos Oz. Encara que el llibre és un intel·ligent exemple de comentari ben escrit sobre una excel·lent lectura dels començaments d'unes quantes obres, me'n va interessar més aquell espurneig que deixa anar de tant en tant, quasi inadvertidament, que no pas l'espina intencional del llibre. Pensant en els començaments de les obres, no em puc estar de pensar en el metge que un dia em va confessar que per la primera frase que dic en arribar i pel to amb que la dic, ja sap com estic i com anirà la visita. La importància dels inicis!

La importància dels inicis i la importància d'una bona lectura. Cap al final del llibre, Oz fa una reflexió singular sobre la quantitat de lectures que sempre tenim pendents. És cert: tenim pendents més lectures que llibres no hem llegit en la vida. Es tracta de fer el cor fort i pensar que vas fent i

que déu hi faci més que nosaltres, encara que siguis ateu. Ara no tant, però hi ha hagut èpoques en què els anuncis de cursos de lectura ràpida eren ben presents. O potser és que els lleigeixo tan de pressa que ni els capto? Amb la tècnica ben apresada de la lectura ràpida pots llegir, sabent què lleigeixes, moltes més coses que amb una lectura al teu ritme natural. En pots fer més via; pots escurçar la pila de llibres que s'esperen; pots fer disminuir l'angoixa que t'aclapara quan penses en els llibres que no podràs llegir mai. Però la lectura ràpida és la millor manera d'avorrir la literatura: una novel·la, un poema, demana un passeig, no demana que l'endemà en puguis fer un comentari intel·ligent perquè els altres et vegin perfectament preparat en el teu perfil de persona culta. La literatura es basa en la lectura vital, relacionada amb el propi ritme, amb la qual captes tots els

matisos d'estil, de to, de dobles sentits, de relacions amb altres fragments del mateix llibre... Hom no lleigeix per inèrcia sinó per interès. I cada lectura prové d'una elecció personal. De la mateixa manera, l'escriptor que acaba una novel·la no està obligat a començar-ne una altra; si ho fa és perquè en té necessitat, no perquè l'editor li ho exigeixi. És perquè ell mateix ho considera com a únic camí per continuar vivint. L'escriptura és un acte gratuït i lliure tot i que alguns escriptors, com Lobo Antunes, no deixen mai d'escriure perquè no fer-ho els provoca mala consciència.

Tornem a la lectura ràpida. Llegir literatura de manera ràpida és tan estúpid com respirar més ràpidament amb la idea de pensar que així acumules més vivències i experiències que si respiressis a ritme natural. Amos Oz, al final del llibre que m'ha motivat aquestes reflexions, diu que els diaris i les revistes van plens d'ofertes de cursos de lectura ràpida. Però que ell, amb aquest llibre, només ens ha ofert un curs de lectura lenta. Paraules sàvies d'un gran escriptor.*

Jaume Cabré

